

Tasarım Geliştirme Aşamaları Gözlem Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Tasarım Geliştirme Aşamaları Gözlem Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31393>

Özet

Tasarım Geliştirme Aşaması Gözlem Ölçeği, Koç (1997) tarafından hazırlanan yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, ilköğretim düzeyindeki öğrencilerin fen bilgisi, matematik ve resim-iş derslerinde edindikleri teorik bilgileri, pratik **iş eylemi** uygulamalarında, yani bir ürünün veya projenin tasarım geliştirme aşamasında ne ölçüde uygulayabildiklerini gözlemlemek ve değerlendirmek amacıyla tasarlanmıştır.

Ölçek, öğrencilerin bilgi transferi yeteneklerini, problem çözme becerilerini ve tasarım sürecindeki mantıksal ilerlemelerini nesnel bir şekilde kayıtlı almayı amaçlar. Ölçek çeşidi, geliştirme ölçeği olarak tanımlanmıştır ve doğrudan öğrenci performansının gözlemlenmesine dayanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Tasarım geliştirme, Gözlem ölçeği, iş eylemi, Uygulama, ilköğretim, Beceri değerlendirme.

Yazarlar

Ramazan Koç.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, ilköğretim okulu öğrencilerinin farklı disiplinlerde (fen bilgisi, matematik, resim-iş) edindikleri bilgileri, pratik bir alana, yani **iş eylemi** derslerine bağları bir şekilde transfer etme yeteneklerini saptamaktır. Bu transfer sürecinin özellikle tasarımın gelişim aşamasına odaklanarak, öğrencilerin planlama ve uygulama becerilerini gözlem yoluyla nicel hale getirmeyi hedefler.

Bu gözlem aracı, eğitimcilerin öğrencilerin bilgi transferindeki güçlü ve zayıf yönlerini belirlemesine yardımcı olmakta ve böylece müfredat geliştirme çalışmalarına değerli geri bildirim sağlamaktadır. Ölçek, disiplinlerarası uygulamalı eğitim metodlarının etkililiğini değerlendirmede kritik bir rol üstlenmiştir.

Yapı

Ölçeğin ölçtüğü temel yapı, öğrencilerin **disiplinlerarası bilgi transferi** ve bu bilgiyi somut bir tasarım geliştirme sürecine entegre etme becerisidir. Bu yapı, sadece teorik bilginin varlığını değil, aynı zamanda bu bilginin problem çözme ve pratik uygulama bağlamında **ilevseli**ni de içerir. Ölçek, öğrencilerin bilgiyi hatırlama yerine, onu kullanarak yeni bir ürün veya çözüm ortaya koyma yetkinliğine odaklanır.

Ölçek, tasarım sürecinin başlangıcından bitimine kadar olan aşamaları değil, özellikle planların somutlaştırılması, geliştirilmesi ve gözden geçirildiği kritik **geliştirme aşamalarına** odaklanmaktadır. Bu sayede, öğrencilerin yaratıcılık, mantıksal sıralama ve teknik uygulama yetenekleri bir arada değerlendirilmektedir.

Geçerlik

Koç (1997) tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinde, ölçeğin geçerlik çabalarına dair detaylı bir bilgi sunulmamış veya mevcut kaynaklarda bu bilgiye ulaşılamamıştır. Bu durum, geçerlik bilgisinin (-) olarak belirtilmesiyle ifade edilmiştir. Dolayısıyla, ölçeğin yapı geçerliği, kapsam geçerliği veya ölçüt bağımlı geçerliği hakkındaki psikometrik veriler eksiktir.

Ölçeğin bir akademik çalışmada kullanılması, genellikle uzman görüşü alınarak **içerik geçerliğinin** sağlanmaya çalışılmasıyla sürdürülmektedir. Ancak, bu gözlem aracının bilimsel standartlara uygunluğunu tam olarak teyit etmek için ek geçerlik çabalarının yapılması gerekmektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenilirliğine ilişkin hesaplamalar (örneğin, Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı, test-tekrar test güvenilirliği veya gözlemciler arası güvenirlilik) orijinal kaynakta (-) olarak belirtilmiştir. Dolayısıyla, ölçeğin tutarlılık düzeyini gösteren istatistiksel veriler mevcut değildir ve ölçeğin ne kadar güvenilir sonuçlar ürettiği belirsizdir.

Ölçek bir gözlem aracı olduğu için, özellikle **gözlemciler arası güvenirlilik** (inter-rater reliability) çalışmasının yapılması büyük önem taşımaktadır. Bu tür çalışmalar, farklı gözlemcilerin aynı performans ne kadar tutarlı değerlendirildiğini ortaya koyarak ölçeğin objektifliğini artırır.

Faktör Analizi

Ölçeğin maddelerinin altında yatan yapıları keşfetmek veya doğrulamak amacıyla herhangi bir Keşfedici Faktör Analizi (KFA) veya Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmadığına dair bir bilgi bulunmamaktadır. Ölçek, yüksek lisans tezinin amacı doğrultusunda, muhtemelen genel bir uygulama becerisini ölçen tek boyutlu bir gözlem aracı olarak tasarlanmıştır.

Araç

Test Çeşidi: Geliştirme Ölçeği / Gözlem Aracı.

Format: Gözlem Formu. Derecelendirme bilgisi orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: İlköğretim Öğrencileri (Öğrenci performansını değerlendirmek için kullanılır).

Yaş Grubu: İlköğretim dönemi (Tipik olarak 7-14 yaş arası).

Popülasyon Detayları: İlköğretim okullarında fen bilgisi, matematik ve resim-iş derslerinden edindiği bilgileri pratik iş eğitimi projelerinde uygulamaya geçiren öğrenciler.

Test Metodolojisi: Öğrencilerin pratik iş eğitimi uygulamaları sırasındaki **davranışları** veya proje geliştirme aşamalarındaki somut çıktılarını doğrudan gözlemlemeye dayalıdır. Gözlemci, öğrencinin bilgi transferi ve uygulama becerilerini belirli kriterlere göre değerlendirir.

Anahtar Kelimeler

Bilgi transferi, Uygulamalı eğitim, Öğrenci performansı, Disiplinlerarası yaklaşım, Gözlem aracı, Koç (1997).

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

Bağılı E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Yazın Adresi: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara (1997 yılı tezin teslim adresi).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, akademik bir yüksek lisans tezi kapsamında **1997** yılında geliştirilmiştir. Ölçeğin ticari kullanım veya telif ücreti hakkında bilgi mevcut değildir. Ölçeğin akademik veya araştırma amaçlı kullanım için, yazarın (Ramazan Koç) ve eserin yayımlandığı kurum olan Ankara Üniversitesi'nin ilgili etik ve kullanım kuralları dikkate alınması tavsiye edilir.

Kaynaklar

Koç, R. (1997). *İlköğretim okulu fen bilgisi, matematik, resim-iş derslerinde edinilen bilgilerin iş eğitimi öğretimine uygulanması ve etkililiğinin değerlendirilmesi* (Yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Tasarım Geliştirme Aşaması Gözlem Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır.

ARABPSYCHOLOGY.COM